

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารจัดการการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยการบริหารจัดการการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการบริหารจัดการการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ทั้งโดยรวมและรายด้านมีการบริหารจัดการ การศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยด้านบุคลากรด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนเป็นลำดับสุดท้าย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1.1 การบริหารจัดการการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมและ รายชื่อมีการบริหารจัดการการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.11 เรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ กำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการอย่างชัดเจนจัดทำ โครงการและแผนการบริหารจัดการได้อย่างเป็นระบบและการให้บริการส่งเสริมและสนับสนุนเด็ก เล็กอย่างโปร่งใสชัดเจน และถูกต้อง

1.2 การบริหารจัดการการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากรโดยรวมและรายชื่อมีการบริหาร จัดการการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.14 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3อันดับแรก คือมีการปฐมนิเทศการอบรมและศึกษาดูงานมีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กใน ลักษณะบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ให้เด็กได้พัฒนาด้านจิตใจอารมณ์สังคมและจริยธรรมและ ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.3 การบริหารจัดการการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

โดยรวมและรายชื่อกิจกรรมบริหารจัดการการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.15 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือพื้นที่ใช้สอยจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาดปลอดภัยและเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็กการถ่ายเทอากาศมีอากาศถ่ายเทได้สะดวกและติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรคและมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย

1.4 การบริหารจัดการการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมและรายชื่อกิจกรรมบริหารจัดการการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.12 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือเด็กมีสุขภาพจิตดีและมีความสุขเด็กมีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงามและเด็กมีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

1.5 การบริหารจัดการการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน โดยรวมและรายชื่อกิจกรรมบริหารจัดการการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.08 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือมีการประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบชี้ให้เห็นประโยชน์ และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาเตรียมความพร้อมของเด็กมีกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นระยะๆเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์ฯกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

1.6 การบริหารจัดการการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรวมและรายชื่อกิจกรรมบริหารจัดการการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.10 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือมีการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้มาตรฐานในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับภาค ประสานความร่วมมือ สร้างเครือข่ายความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเช่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสถานีนามัยโรงพยาบาลศาสนสถานและสถาบันการศึกษา

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารจัดการการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันพบว่าครูผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความเห็นต่อระดับการบริหารจัดการการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคามโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิตั้งคำถามจากผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

3.1 ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรกำหนดโครงสร้างการบริหารงานและมีแผนการบริหารจัดการที่ชัดเจนให้มากขึ้น ควรมีการจัดการกักบังงบประมาณให้เกิดประโยชน์กับเด็กเล็กให้มากที่สุด ควรจัดอบรมการเลี้ยงดู ส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เหมาะสมตามวัย การจัดประสบการณ์และการพัฒนาการเรียนรู้เด็กเล็ก อย่างต่อเนื่อง จัดหาบุคลากรโดยยึดความเสมอภาคและประโยชน์ทางราชการให้มากที่สุด

3.2 ด้านบุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสรรหาครูผู้ดูแลเด็กที่มีความรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ควรจัดอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่องควรมีนโยบายหรือแผนพัฒนาครูให้มีสถานภาพที่ดีขึ้นและเป็นระบบสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่นๆ ควรประสานความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน และควรให้ครูผู้ดูแลเด็กมีการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการอยู่เสมอ

3.3 ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีรั้วกันบริเวณให้เป็นสัดส่วนเพื่อเพิ่มความปลอดภัย จัดบรรยากาศของสถานที่ให้ร่มรื่นเหมาะสมกับเด็กเล็ก จัดให้มีพื้นที่ใช้สอยสำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กเพิ่มขึ้น ปรับพื้นที่หรือออกแบบให้มีพื้นที่เหมาะสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อิสระ และเพิ่มงบประมาณในการซ่อมแซมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้มีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ เพื่อให้เด็กกล้าแสดงออก ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้เด็กมีจินตนาการและมีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ รู้จักแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัยเด็ก เสริมสร้างให้เด็กเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม จิตใจดีงาม รักธรรมชาติและรักความเป็นไทย และส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น

3.5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีชมรมผู้ปกครองเพื่อให้มีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ให้มากขึ้น จัดระบบการแสดงความคิดเห็น มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้กับผู้ปกครองและชุมชนผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตและจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน

3.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อปรึกษาหารือแนวทางในการพัฒนาอย่างเป็นเรื่อง ๆ จัดตั้งชมรมเครือข่ายผู้ปกครองผ่านระบบสารสนเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สูงขึ้นส่งเสริมเครือข่ายให้ดำเนินงานพัฒนาหลักวิชาการได้อย่างเหมาะสมตามวัย

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย การบริหารจัดการการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคามมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. การบริหารจัดการการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคามด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีระดับการบริหารจัดการการศึกษาเป็นลำดับสุดท้าย คือมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผู้ดูแลเด็กระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอาจเป็นเพราะว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนมากเกินไปทำให้การประสานงานระหว่างศูนย์ยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ประกอบกับแต่ละศูนย์มีภาระงานมากมาย โดยเฉพาะการดูแลเด็กเล็กต้องดูแลอย่างใกล้ชิดและระมัดระวังให้มากที่สุด ทำให้การจัดประชุมหรือปรึกษาหารือระหว่างศูนย์ฯ เป็นไปด้วยความลำบาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติรัตน์ แห้งบุตตา (2553 : 88) ได้การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่นและศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า 1) โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” 3 ด้าน คือด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ยกเว้นด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัตน์ ทองวิจิตร (2553 : 75-76) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน ศึกษากรณีเฉพาะเทศบาลตำบลเทพราชพบว่า 1. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน ศึกษากรณีเฉพาะเทศบาลตำบลเทพราช โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

2. การบริหารจัดการการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคามด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนมีระดับการบริหารจัดการการศึกษาเป็นลำดับสุดท้าย คือมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนสถาบันต่างๆของชุมชน อาจเป็นเพราะว่าครูศูนย์เด็กเล็กยังมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญของงาน การมีบทบาทในการบริหารจัดการการศึกษาและการจัดกิจกรรม การแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับชุมชนทราบไม่หลากหลายและค่อนข้างน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุรักษ์ มาสเนตร (2552 : 65) ได้ศึกษาการดำเนินงานการบริการด้านการศึกษามาตรฐานศูนย์เด็กเล็กกรมอนามัยสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อ พบว่า การดำเนินงานการบริการด้านการศึกษามาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก

ของกรมอนามัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อ มีระดับการดำเนินงานโดยรวมอยู่ที่ระดับมากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านสภาพแวดล้อมสะอาดและปลอดภัย ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านบริการอาหารสะอาด ปลอดภัย ด้านการส่งเสริมสุขภาพ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง อยู่ในระดับ ปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวุฒิ สีมารักษ์ (2553 : 117 - 119) ได้ศึกษาการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น ในจังหวัดเลย พบว่า การดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในจังหวัดเลยโดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย รองลงมาคือ ด้านบุคลากร และด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัตน์ ทองวิจิตร (2553 : 75-76) ได้ศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน ศึกษากรณีเฉพาะเทศบาลตำบลเทพราช พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน ศึกษากรณีเฉพาะเทศบาลตำบลเทพราช โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารจัดการการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ครูผู้ดูแลเด็กมีบริบทในการทำงานที่ไม่แตกต่างกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน ทำให้สามารถเข้าใจในบริบท ความเป็นไปในการบริหารจัดการการศึกษา จึงสามารถทำงานตามกรอบการจัดการศึกษาได้อย่างเข้าใจ และชัดเจนในบทบาทและหน้าที่ของตนเองได้ ประกอบกับองค์กรปกครองส่วนตำบลทุกแห่งต่างก็เป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนตำบลขนาดเล็ก มีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง มีแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเหมือนกัน จากเหตุผลที่กล่าวมาทำให้ครูผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวุฒิ สีมารักษ์ (2553 : 117 - 119) ได้ศึกษาการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่นในจังหวัดเลย พบว่า การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่ ที่เป็นกลุ่มผู้ส่งเสริมการจัดการศึกษา กับกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน ที่เป็นกลุ่มผู้ส่งเสริมการจัดการศึกษา กับกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 ส่วนผู้ที่อยู่ในหน่วยงานเทศบาล กับองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย การบริหารจัดการการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อยดังนี้ คือ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยด้านบุคลากรด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนดั่งนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคามควรจัดอบรมให้ครูที่ปฏิบัติการสอน ได้รู้จักการจัดทำสื่อและพัฒนาสื่อประกอบการสอน ให้เหมาะสมกับวัยของเด็กโดยกำหนดนโยบายการพัฒนาสื่อประกอบการจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัยให้ชัดเจนควรจัดระบบการบริหารจัดการการศึกษาให้กับครู เสริมความรู้ ประสบการณ์ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยและพัฒนาให้เกิดเครือข่ายมากขึ้น และควรกำหนดแผนปฏิบัติการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ และการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง

1.2 ผลของการวิจัยสามารถนำไปใช้การประกอบการวางแผนการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความรู้ความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยจัดแหล่งวิชาการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาหาความรู้ รวมทั้งการติดตามการดำเนินงานบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กการให้ครูผู้ดูแลเด็กได้มีการอบรมในเรื่องวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนและจัดให้มีเครือข่ายกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

- 2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์การจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองเด็ก กับการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.3 ความต้องการของผู้ปกครองเด็กในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.4 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนและการสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการ
จัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY